

Voorstel bovenregionale samenwerking Vlaamse grensregio's –
instemmen met samenwerkingscharter Brainport-Limburg-Kempen

Vergadering Algemeen Bestuur
d.d. 25 februari 2026

AGENDAPUNT 9

Aan het Algemeen Bestuur,

Samenvatting

Het samenwerkingscharter met de Vlaamse grensregio's de Antwerpse Kempen en Belgisch Limburg wordt hierbij aan het AB voorgelegd ter instemming. Vervolgens wordt het samenwerkingscharter ondertekend door bestuurlijke vertegenwoordigers vanuit beide kanten van de grens. De voorzitter van de MRE zal hierbij als voorzitter van de MRE én als voorzitter van de stichting Brainport namens de Brainportregio ondertekenen.

Het samenwerkingscharter is de gezamenlijke intentieverklaring van twee pagina's die de aanleiding, uitgangspunten en inhoudelijke prioriteiten voor deze grensoverschrijdende samenwerking beschrijft.

Brainport Development is vanuit de regio primair verantwoordelijk voor de samenwerking op de innovatieclusters, waaronder biobased bouwen en materialen, smart en clean mobility, robuuste elektronica en high precision manufacturing, en big science. De MRE heeft deze rol bij de publieke, ruimtelijk-economische thema's, zoals werklocaties, mobiliteit, wonen en landschappelijke structuren (groen-blauw).

Aanleiding

De regio maakt een schaa sprong door. De gevolgen hiervan zijn merkbaar binnen én buiten de regio. Het AB MRE heeft daarom op 3 juli 2024 ingestemd met diverse sporen in de bovenregionale samenwerking, waaronder 'het verdiepen van de verkenning van de mogelijke samenwerking met de grensregio's in Vlaanderen gericht op een gezamenlijke samenwerkingsagenda'. Daarnaast heeft dit AB-besluit geleid tot de samenwerkingsagenda's die recent zijn afgesproken met Weert, Meierijstad en Venlo.

Proces tot nu toe

Hierbij de hoofdlijnen van het doorlopen proces tot nu toe.

- In opdracht van MRE en Brainport Development heeft mw. Griet De Ceuster het Verkennersrapport Kempen | Limburg in de eerste helft van 2024 opgeleverd. Hiervoor

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

werden tientallen sleutelspelers in de Vlaamse grensregio's geïnterviewd om potentiële kansen tot samenwerking te inventariseren.

- Het Algemeen Bestuur heeft vervolgens op 3 juli 2024 ingestemd met 'het verdiepen van de verkenning van de mogelijke samenwerking met de grensregio's in Vlaanderen gericht op een gezamenlijke samenwerkingsagenda'. Dit besluit was onderdeel van een breder voorstel, waarin o.a. ook de bovenregionale samenwerking met Weert, Meierijstad en Venlo aan bod kwam.
- Dit AB-besluit heeft geleid tot een rondetafelconferentie op 18 november 2024, waarbij bestuurlijke vertegenwoordigers van de triple-helix partijen vanuit de drie regio's bij elkaar kwamen op de Brainport Industries Campus (BIC). De directeuren van MRE, Brainport Development, de Provinciale Ontwikkelmaatschappij (POM) Limburg en de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen (IOK) hebben tijdens deze rondetafelconferentie de opdracht aanvaard om gezamenlijk een verdere verkenning naar de mogelijkheden in de samenwerking uit te voeren.
- Gedurende 2025 is het directeurenoverleg (ook wel 'taskforce' genoemd) diverse keren bijeengekomen voor de verdieping van de verkenning, wat in diverse ondersteunende werkgroepjes verder is uitgewerkt. Dit heeft geleid tot het samenwerkingscharter en een onderliggende, ambtelijke werkagenda.
- Het concept samenwerkingscharter en de concept werkagenda zijn in november 2025 geagendeerd en besproken bij de relevante MRE-poho's (Ruimte & Wonen, Economie, Mobiliteit en Vitale Groene Leefomgeving). De secretaris-directeur MRE heeft hierbij het doorlopen proces en de inhoud van de samenwerking toegelicht. De poho's hebben vervolgens gereflecteerd op het samenwerkingscharter en de onderliggende werkagenda. De feedback was overwegend positief. Door de schaa sprong van de regio wordt het belang om met de Vlaamse grensregio's beter samen te werken breed onderschreven, met name door de MRE-gemeenten die grenzen aan Vlaanderen. Aandachtspunten hadden m.n. betrekking op de governance, capaciteits- en prioriteringsvraagstukken. Deze aandachtspunten zijn en worden zo goed mogelijk geadresseerd. De bespreking in de poho's heeft geen tekstuele wijzigingen in het samenwerkingscharter gevraagd.
- Op 21 november 2025 is een bestuurlijke bijeenkomst georganiseerd bij Brainport Development om de voortgang te bespreken met een delegatie van stakeholders vanuit de Vlaamse grensregio's. De MRE was hierbij bestuurlijk vertegenwoordigd door de voorzitter, de poho-voorzitter mobiliteit (tevens wethouder Bergeijk en mede namens de gemeenten in de Kempen), en de locoburgemeester van Valkenswaard, mede namens de A2-gemeenten. De directeuren hebben hierbij het doorlopen proces toegelicht, waarbij het samenwerkingscharter door alle aanwezige bestuurders werd onderschreven. Op verzoek van vertegenwoordigers vanuit de provincie/POM Antwerpen is afgestemd dat de provincie/POM Antwerpen het samenwerkingscharter ook mede kan ondertekenen. Daarnaast zijn tijdens dit overleg enkele andere innovatieclusters besproken, zoals life sciences, pharma en AI. De potentie van deze clusters voor de samenwerking wordt momenteel door de betrokken partijen onderzocht.

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

- Gedurende dit gehele proces hebben MRE en Brainport Development diverse Vlaamse delegaties ontvangen, zoals de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Voka (de Vlaamse Kamer van Koophandel) en Vlinter (samenwerkingsverband van twaalf Vlaamse intergemeentelijke verenigingen voor streekontwikkeling en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten). Daarnaast heeft afstemming van de MRE met de Nederlandse ambassade in Brussel geleid tot de organisatie van de Vlaams-Nederlandse Handelsdag in Eindhoven op 19 november 2025.
- Deze maand (februari 2026) hebben MRE en Brainport Development een werkbezoek gebracht aan de Stad Turnhout en een presentatie gegeven aan de burgemeesters en schepenen van Kordia, een samenwerkingsverband van zes gemeenten in de regio Turnhout.

Samenwerkingscharter

Het samenwerkingscharter (bijgevoegd) is een gezamenlijke intentieverklaring van twee pagina's die de aanleiding, uitgangspunten en inhoudelijke prioriteiten voor deze grensoverschrijdende samenwerking beschrijft. De kern is als volgt:

- De opgaven en kansen van de schaa sprong van de Brainport regio en de troeven van de Vlaamse regio's zijn de primaire aanleiding en worden vanuit een win-win perspectief benaderd. Regionale belangen worden daarmee beter op elkaar afgestemd, gezamenlijke kansen benut. Waar wenselijk kunnen krachten worden gebundeld, bijvoorbeeld richting de EU;
- Het samenwerkingscharter beschrijft op hoofdlijnen de gezamenlijke prioriteiten, met een gedeelde ambitie om onze economieën, innovatie- en ruimtelijk-economische ontwikkeling op een evenwichtige, duurzame en pragmatische wijze te bevorderen;
- De kernmotor en drijvende kracht van de samenwerking richt zich op technologische innovatie, kennisvalorisatie en economische interactie. De innovatieclusters met de meeste wederzijdse potentie staan daarbij centraal;
- Deze agenda wordt sterk ondersteund door een ruimtelijk-economische samenwerking op het gebied van werklocaties, bereikbaarheid, woningprogrammatie en grensoverschrijdende landschappelijke structuren (groen-blauw).

Inhoud

De pijler economie/innovatie moet de drijvende kracht zijn van de samenwerking. Daarin zijn tot op heden vier innovatieclusters geïdentificeerd die op dit moment het meest kansrijk worden geacht voor een stevigere samenwerking. Dat zijn:

- Biobased bouwen en materialen;
- Smart en clean mobility;
- Robuuste elektronica en high precision manufacturing;
- Big science (e.g. Einsteintelecoop).

In het bestuurlijk overleg van 21 november jl. zijn daarnaast onderwerpen als life sciences, pharma, AI en talent ingebracht ter nadere verkenning. Dit wordt nog nader uitgewerkt.

De MRE heeft vanuit de Brainport regio de primaire rol bij de publieke, ruimtelijk-economische thema's. Dat zijn:

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

- Strategische werklocaties;
- Mobiliteit;
- Wonen;
- Landschappelijke structuren (groen-blauw).

De inzet en uitwerking binnen deze thema's is opgenomen in een ambtelijke werkagenda. Dit is een dynamisch werkdocument dat continu wordt aangescherpt op basis van de laatste inzichten en afstemming. De poho's hebben de laatste versie van de concept werkagenda in november jl. ontvangen en besproken. Samengevat gaat het bij de ruimtelijke-economische thema's om o.a. de volgende prioriteiten en acties:

Werklocaties

- o Verbinden van strategische werklocaties;
- o Verkennen behoefte bijkomende werklocaties;
- o Kennisdeling programmering, verdichting, intensivering, uitgiftebeleid, etc.

Wonen

- o Delen van onderzoeken en inzichten in woningmarkt;
- o Benutten trajecten universiteit Antwerpen en TU/e;
- o Delen kennis voorzieningenaanpak MRE.

Mobiliteit

- o Betere afstemming en integratie vervoersregio's;
- o Quick-wins en gezamenlijke lobby bij regionale verbindingen (e.g. verbinding knoop/hub Pelt-Valkenswaard, spoorverbinding Hamont-Weert, snelbus Eindhoven-Turnhout, verbinding Bergeijk-Lommel, knoop Reusel, etc.);
- o Toekomstperspectieven verkennen, e.g. internationale treinverbindingen.

Landschappelijke structuren

- o Verbinden 'coalition of the willing' vanuit bestaande samenwerkingen (e.g. rondom Nationaal Park Van Gogh);
- o Wederzijdse werkbezoeken en kennisdeling;
- o Adresseren aandachtspunten die raken aan duurzame, gezonde en attractieve leefomgeving.

Juridische status en mandaat ondertekening

De bovenregionale samenwerking met de Vlaamse grensregio's is een samenwerking over landsgrenzen. Hierdoor is er geen mogelijkheid om gebruik te maken van o.a. de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), die wel geschikt is voor de bovenregionale samenwerking van de MRE met Weert, Meierijstad en Venlo. Daarnaast wordt de regio in deze context zowel door MRE als Brainport Development vertegenwoordigd, waar dat bij de bovengenoemde samenwerkingen met Weert, Meierijstad en Venlo alleen om regelingen tussen overheden gaat. Bovendien zijn overheden en belangenbehartigers aan Vlaamse zijde anders georganiseerd, inclusief andere bevoegdheden en onderlinge verhoudingen. De

METROPOOL REGIO EINDHOVEN

complexiteit van deze samenwerking is daarmee groter dan in de samenwerkingen met Weert, Meierijstad en Venlo, waardoor ook het tempo in de uitvoering minder hoog zal liggen.

Om deze redenen is gekozen voor een pragmatische aanpak. De gezamenlijke verkenning heeft geleid tot een gedeeld beeld van de mogelijkheden in de samenwerking. Het samenwerkingscharter heeft daarom vooral als doel om deze stap en mijlpaal in de samenwerking te markeren en richting te geven voor de nabije toekomst. Het samenwerkingscharter functioneert hierbij als een gezamenlijke intentieverklaring (*MoU*). Het document heeft geen juridische status en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. Ook worden er geen bevoegdheden overgedragen, geen financiële afspraken gemaakt en geen juridische verplichtingen aangegaan. In deze fase is een zienswijzenprocedure voor colleges en/of raden ook nog niet aan de orde. Deze mogelijkheid staat in de toekomst uiteraard wel open, als het proces verder is gevorderd.

Na de agendering in het DB en AB in februari 2026 is op 18 maart 2026 een gezamenlijk tekenmoment voorzien met de diverse stakeholders. Vanuit de GR MRE is de voorzitter van de MRE o.a. 'het nationale en internationale boegbeeld van de regio. In het kader van deze taak brengt de voorzitter de regionale agenda in op (inter)nationale en regionale podia.' (artikel 20, lid 1). De voorzitter van de MRE is daarmee de meest aangewezen persoon om het samenwerkingscharter namens de MRE te ondertekenen. De voorzitter van de MRE is tevens voorzitter van de stichting Brainport, en kan vanuit die hoedanigheid ook ondertekenen namens Brainport Development.

In formele zin hoeft het DB en het AB geen instemming te geven om dit samenwerkingscharter te ondertekenen, aangezien dit past binnen de bevoegdheden van de voorzitter van de MRE in de GR MRE. Vanwege het AB-besluit om de bovenregionale samenwerking met Vlaanderen verdiepend te verkennen, gericht op een gezamenlijke samenwerkingsagenda, is de gevraagde instemming van het DB en AB bij deze processtap uiteraard wel logisch. Dit komt het regionaal draagvlak, transparantie en communicatie over het proces ten goede.

Governance en rollen

Het ondertekenen van het samenwerkingscharter niet leidt tot een formele governance. Daarom blijft de huidige manier van samenwerken de basis.

Op ambtelijk niveau bewaakt het directeurenoverleg (de 'taskforce') de voortgang van de samenwerking. Per onderdeel van het samenwerkingscharter en de onderliggende werkagenda zijn werkgroepjes opgericht om uitvoering geven aan de werkagenda. De MRE is actief betrokken in de relevante werkgroepen voor het ruimtelijk-economische, publieke deel van de samenwerking. In deze werkgroepen zijn ook ambtenaren van MRE-(grens)gemeenten direct betrokken, zoals ambtenaren van de A2-gemeenten en de Kempen. De werkgroepen zullen met gepaste regelmaat de AO's informeren en waar nodig betrekken bij de verdere uitwerking.

Op bestuurlijk niveau is de voorzitter van de MRE het primaire aanspreekpunt voor de samenwerking. De poho-voorzitters en de poho's bewaken op bestuurlijk niveau de

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

inhoudelijke afspraken binnen het eigen thema, met voorbereidend werk in de werkgroepjes en afstemming met de AO's. Gezien de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen en de mogelijke wisselingen in o.a. de besturen, poho's en colleges, zal ook na de verkiezingen afstemming plaatsvinden met de (direct betrokken en nabijgelegen) MRE-gemeenten over de rol die zij in deze samenwerking willen spelen. De MRE-gemeenten met een nabijheid of grens met Vlaanderen krijgen hierbij in het bijzonder aandacht.

De gemeenteraden worden via de reguliere MRE P&C-cyclus op de hoogte gehouden van de voortgang. Bij relevante ontwikkelingen zullen het DB, AB, colleges en raden ook aanvullend geïnformeerd of betrokken worden.

Vervolgproces

Het vervolgproces rondom het samenwerkingscharter ziet er als volgt uit:

- Het tekenmoment vindt plaats op 18 maart 2026 op een nog te bevestigen locatie in de Brainportregio.
- Vervolgens wordt gekoerst op een tweede rondetafelconferentie rond juni 2026. De Stad Turnhout heeft aangeboden om deze conferentie te faciliteren.

De verschillende werkgroepen gaan daarnaast aan de slag met de acties in de werkagenda.

Communicatie

De maand februari wordt m.n. benut voor de interne afstemming van de diverse betrokken stakeholders. Voor het ondertekenenmoment op 18 maart wordt een gezamenlijke communicatieaanpak voorbereid.

Eindhoven, 9 februari 2026

Het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven,

de secretaris,
G.A.G.H. Wouters.

de voorzitter,
J.R.V.A. Dijsselbloem.

Het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven;

gezien het voorstel van het Dagelijks Bestuur d.d. 9 februari 2026;

BESLUIT

In te stemmen met het samenwerkingscharter Brainport-Limburg-Kempen.

Eindhoven, 25 februari 2026

het Algemeen Bestuur,

de secretaris,

de voorzitter,